

Bilag D

INATSISARTUT

Finans- og Skatteudvalget
Formand, Jens Immanuel
Postbox 1060
3900 Nuuk

Dato: 13.10.2015

J.nr.: 01.37.02.29-00019

Frednings- og Miljøudvalgets tilføjelser til Finans- og Skatteudvalgets gennemgang af FFL 2016

Fagudvalget har følgende bemærkninger og tilføjelser til FFL 2016.

Frednings- og Miljøudvalget vil høre nærmere om hvilken planer Naalakkersuisut har i forbindelse med den årlige spildvarme der opgøres i forbindelse med besvarelse af til § 37 spørgsmål til Inatsisartutmedlem Anthon Frederiksen (PN) tilbage i 20. august 2015. (Bilag 1)

Naalakkersuisut har i deres besvarelse opgjort den samlede uudnyttede restvarmeproduktion fra dieselværker for 2014 som følger:

Uudnyttet restvarme i byerne	33.200 MWh
Uudnyttet restvarme i bygderne	23.100 MWh
Uudnyttet restvarme i alt	56.300 MWh

Udvalget bemærker at beregningsmetoden der er anvendt som baggrund fremstilles således:

Det er forbundet med usikkerhed at opgøre mængden af uudnyttet restvarme fra elproduktionen. Opgørelsen omfatter kun byer og bygder, som forsynes af Nukissiorfiit. Opgørelsen bygger på en antagelse om, at ca. 40 procent af energiindholdet i dieselolie, der bruges i et dieselelværk, omdannes til el, og en tilsvarende andel, ca. 40 procent, omdannes til varme. Tab under distribution er ikke inkluderet.

Naalakkersuisut svarede med at den uudnyttede restvarme var teoretisk set svarende til ca. 39 mio. kr. årligt. Hvori Naalakkersuisut yderligere forklarede med at opgørelsen kun omfattende byer og bygder som forsynes af Nukissiorfiit.

I forbindelse med spørgsmål 3 som lyder: Hvor meget er Qaanaaq's veludført ordning ved udnyttelse af elforsyningsanlæggets spildvarme værd omregnet til kroner, i gennemsnit om året ?

Svarede Naalakkersuisut følgende:

" I Qaanaaq benyttes restvarme fra elproduktionen til opvarmning via fjernvarme, men derudover bruges returvarmen i fjernvarmenettet til at smelte is til drikkevandsforsyningen i Qaanaaq. Det betyder, at restvarme kan udnyttes mere effektivt i Qaanaaq end i de fleste andre byer og bygder i Grønland, der ikke har samme behov for smeltet is til drikkevand.

Restvarme udgjorde 3.703 MWh i Qaanaaq varmforsyning i 2014. Hvis denne varmemængde skulle produceres ved brug af olie, ville dette have koste ca. 2,6 mio. kr. i omkostninger til brændstof, baseret på Polaroids nuværende brændstofpriser. Herfra skal fratrækkes omkostninger til investeringen samt drift og vedligeholdelse af anlægget mm.”

Udvalget har lagt mærke til at Naalakkersuisut i deres svar komme frem til, at der i mange steder ikke vil være praktisk muligt eller samfundsøkonomisk kan være rentabelt at udnytte restvarmen. Udvalget vil i den forbindelse høre nærmere om, at Naalakkersuisut har andre planer for at mindske et så stort tab på ca. 39 mio. kr. selvom man påstå at beløbet er teoretisk ?

Med venlig hilsen,

Michael Rosing,
Formand for udvalget

**Anthon Frederiksen, Medlem af Inatsisartut, Partii Naleraq
/-Her**

Ilanngussaq Bilag 1

Besvarelse af § 37 spørgsmål vedr. restvarme

Kære Anthon Frederiksen

Tak for dine spørgsmål om udnyttelse af restvarme fra dieseldrevne elforsyningsanlæg. Nedenfor har jeg besvaret dine spørgsmål enkeltvist.

1. Hvor mange kroner bruges der/går tabt i gennemsnittet om året ved spildvarme i primært oliedrevet elforsyningsanlæg?

Svar:

Jeg kan oplyse, at vi gør meget for at udnytte den overskydende varme fra elproduktion, som jeg i det følgende vil benævne restvarme.

I 2014 leverede Nukissiorfiit 54.000 MWh varme baseret på restvarme fra dieselelværker. Til sammenligning kan oplyses, at der blev leveret rundt regnet 28.000 MWh fra affaldsforbrænding.

Den samlede uudnyttede restvarmeproduktion fra dieselelværker kan for 2014 opgøres som følger:

Udnyttet restvarme i byerne	33.200 MWh ¹
Udnyttet restvarme i bygderne	23.100 MWh
Udnyttet restvarme i alt	56.300 MWh

Det er vanskeligt præcist at værdisætte restvarme, så den kan opgøres i kroner. En fremgangsmåde kan være at tage udgangspunkt i, hvad det koster at producere den samme mængde varme i et oliefyr, da det er denne form for varmeproduktion, som typisk vil kunne blive erstattet med restvarme.

Med den beskrevne værdisætningsmåde er værdien af den uudnyttede restvarme ca. 39 mio. kr. årligt². Denne værdi er dog teoretisk, og den inkluderer ikke omkostninger til

¹ Det er forbundet med usikkerhed at opgøre mængden af udnyttet restvarme fra elproduktionen. Opgørelsen omfatter kun byer og bygder, som forsynes af Nukissiorfiit. Opgørelsen bygger på en antagelse om, at ca. 40 procent af energiindholdet i dieselolie, der bruges i et dieselelværk, omdannes til el, og en tilsvarende andel, ca. 40 procent, omdannes til varme. Tab under distribution er ikke inkluderet.

² Baseret på en oliepris på 6,20 kr. pr. liter og en udnyttelsesgrad på 90 % i oliefyr.

20-08-2015
Sags nr. 2015-7445
Akt. nr. 878754

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 54 10
E-mail: paian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

installation af ny teknologi, drift og vedligehold. Mange steder vil det ikke være praktisk muligt eller samfundsøkonomisk rentabelt at udnytte restvarmepotentialet.

For at udnytte restvarmen skal der opføres anlæg, der kan opfange overskudsvarmen og distribuere den i et fjernvarmenet. Det er bekosteligt at opføre et fjernvarmenet, og hvis varmen skal transporteres over længere afstande, vil der ske et varmetab undervejs. Dette medfører, at det mange steder ikke vil kunne betale sig at udnytte restvarmen, f.eks. hvis det er et lille anlæg med en begrænset restvarmeproduktion, eller hvis bebyggelserne ligger spredt, så der skal opføres et langt, og dermed dyrt, fjernvarmenet.

2. Hvilke planer har Naalakkersuisut for at opnå bedre udnyttelse af ubenyttet spildvarme?

Svar:

Naalakkersuisut har sammen med Nukissiorfiit og kommunerne fokus på at øge udnyttelsen af vores energiressourcer, hvilket bl.a. omfatter restvarme fra dieselelværker og affaldsforbrændingsanlæg, hvor det er rentabelt. Udnyttelse af restvarme har høj prioritet i forbindelse med byggemodning og renovering.

Nukissiorfiit er f.eks. ved at færdiggøre fjernvarmekort over de største byer. Disse kort kan kommunerne herefter bruge til at opdatere de tekniske detaljer i lokalplanerne, for at sikre at der så vidt muligt anvendes fjernvarme.

3. Hvor meget er Qaanaaq's veludført ordning ved udnyttelse af elforsyningsanlæggets spildvarme værd omregnet til kroner, i gennemsnittet om året?

Svar:

I Qaanaaq benyttes restvarme fra elproduktionen til opvarmning via fjernvarme, men derudover bruges returvarmen i fjernvarmenettet til at smelte is til drikkevandsforsyningen i Qaanaaq. Det betyder, at restvarme kan udnyttes mere effektivt i Qaanaaq end i de fleste andre byer og bygder i Grønland, der ikke har samme behov for smeltet is til drikkevand.

Restvarme udgjorde 3.703 MWh i Qaanaaqs varmforsyning i 2014. Hvis denne varmemængde skulle produceres ved brug af olie, ville dette have kostet ca. 2,6 mio. kr. i omkostninger til brændstof, baseret på Polaroids nuværende brændstofpriser. Herfra skal fratrækkes omkostninger til investeringen samt drift og vedligeholdelse af anlægget mm.

Inussiarnersumik inuulluaqquillunga
Med venlig hilsen

Mala Høy Kúko

INATSIARTUT

Til Finans- og Skatteudvalget

Dato: 14. oktober 2015
J.nr.: 01.31.11-000xx

Finansudvalgets høring over anlægsudvalget del af FFL16

På vegne af Anlægsudvalget skal jeg takke mange gange for muligheden for at afgive høringssvar over Anlægsudvalgets dele af Finanslovsforslaget for 2016. Det er vigtigt og velkomment, at fagudvalgene på denne vis gives mulighed for at bidrage til Finansudvalgets arbejde med Finanslovsforslaget, således, at dette i højest mulige omfang udtrykker det samlede Inatsisartuts prioritering af Landskassens midler. Anlægsområdet er et væsentligt område i Finanslovsforslaget, og et område, som traditionelt tiltrækker sig meget opmærksomhed. Anlægsudvalget finder det derfor vigtigt at afgive sine bemærkninger til Finanslovsforslaget.

Anlægsudvalget fremsender disse bemærkninger til Finansudvalget med henblik på at Finansudvalget kan medtage disse bemærkninger i udvalgets kommende samrådsspørgsmål og/eller i udvalgets kommende betænkninger over Finanslovsforslaget. Anlægsudvalget ser frem til at erfare nærmere herom.

Anlægsudvalget har generelt kun ret få yderligere bemærkninger til Finanslovsforslaget, idet udvalget med tilfredshed noterer sig, at Finansudvalget i sine spørgsmål og bemærkninger til FFL16 har været meget grundige og stillet en lang række relevante spørgsmål vedr. det offentlige anlægsområde.

Anlægsudvalget tager i denne skrivelse udgangspunkt i de aktivitets- og formålsområder, som Finansudvalget har angivet som særligt relevante for Anlægsudvalget, idet udvalget dog har vurderet, at samtlige hovedkonti under aktivitetsområde 80-89 må siges at være relevante for Anlægsudvalget, idet hele det offentlige anlægsområde hører under Anlægsudvalgets ressortområde.

Hovedkonto 70.01.01 Administrations- og projektudgifter vedrørende anlægsområdet

- a) Hvornår forventes at de lejes som bebor ejendomme, der er ejet af Illuut A/S, kan læse om deres lejerettigheder i en lejelov frem for i en finanslov?

Hovedkonto 72.20.05 Tilskud til passagerbefordring

Anlægsudvalget finder, at det er positivt, at Finansudvalget i 2016 skal godkende Naalakkersuisuts forhandlingsmandat i forbindelse med kommende servicekontrakter på anlægsområdet. Anlægsudvalget skal venligst anmode om at Finansudvalget hører Anlægsudvalget, når en bevillingssag herom til sin tid fremsendes af Naalakkersuisut.

Anlægsudvalget finder derudover, at Naalakkersuisuts planer om anlæg af nye lufthavne bør samtænkes med de kommende servicekontrakter på trafikområdet.

Anlægsudvalget skal i denne sammenhæng henlede opmærksomheden på de to beslutningsforslag på trafikområdet, som det tidligere Anlægsudvalg fremsatte. Det nuværende anlægsudvalg har genfremsat det ene af disse forslag, og finder generelt, at de grundtanker som lå bag forslagene, nemlig at forsimple og billiggøre den interne passagertransport med fly, fortsat er principielt støtteværdige, hvorfor også grundtankerne i disse forslag bør indgå i det nuværende Naalakkersuisuts undersøgelser på lufthavnsområdet.

Hovedkonto 72.20.10 Godstransport

Udvalget finder, at det er meget interessant og væsentligt, at man i 2011 ved benyttelse af en ekstern konsulent fandt rationaliseringsgevinster for 30 mio. kr. årligt i Royal Arctic Line (RAL). Havde disse rationaliseringsgevinster ikke været implementeret er det rimeligt at antage, at RAL's takster havde været nødt til at stige endnu mere i de senere år, end det rent faktisk har været tilfældet.

Mere generelt forekommer det uafviseligt i lyset af de store udfordringer, som Landskassen står over for, at der på lignende vis gennemføres tilsvarende grundige *eksterne* konsulentundersøgelser af andre af vores store offentlige monopol-virksomheder på forsyningsområdet, her særligt Tele Greenland, der indhenter ganske iøjnefaldende overskud hvert år. Dette ved kritisk at vurdere selskabets omkostnings- og personalestruktur med henblik på at fremme billigere telekommunikation og internet i alle dele af landet, og især på uddannelsesområdet.

Aktivitetsområde 80-89 Anlægsområdet

Den offentlige anlægsramme for de senere år, forstået som de samlede offentlige bevillinger i Finanslovene for de enkelte år på aktivitetsområde 80-89, fremgår af følgende tabel:

Finansår ¹	Anlægsrammen i FL/FFL (mio. kr.)	Tillægsbevilling i TB-lov (mio. kr.)	Samlet anlægsramme FL+TB (Mio. kr.)
FFL 16	613,5		
FFL15-II	607,7	-	-
FFL15-I	679,0	-	-
FL14	778,9	131,4	910,3
FL13	779,4	-124,9 ²	654,5
FL12	946,4	78,2	1.024,6
FL11	937,4	174,0	1.111,4
FL10	757,6	1,5	759,1

¹ Bemærk: Tabellen tager ikke højde for eventuelle offentlige investeringer foretaget udenom finansloven, f.eks. via aktieselskaber.

² Beløbet afspejler særligt, at man nedsatte Nukissiorfiits anlægsudlån med 100 mio. kr., hvilket regnes som en indtægt. Midlerne overførtes til et nyt A/S, som skal etablere en ny atlanthavn i Nuuk.

Af ovenstående tabel kan man umiddelbart udlede flere forhold:

- a. Siden 2012 har den i finansloven budgetterede anlægsramme udvist en *faldende* tendens. Men i den samme periode har de offentlige samlede udgifter generelt været *stigende*. Med andre ord bruges en stadig stigende del af de offentlige udgifter til de løbende driftsudgifter og i mindre grad til de anlægsinvesteringer, som *kan* skabe et positivt samfundsøkonomisk afkast, hvis man ellers investerer de rigtige steder.
- b. Anlægsrammen har udvist en generelt meget skiftende størrelse. Udsvingene fra år til år har været på op imod 150 mio. kr. Disse meget store udsving kan næppe være til nogen fordel for anlægsbranchen, der på denne måde jævnligt må afskedige og ansætte medarbejdere. Hermed begrænses byggebranchens muligheder for at opbygge den kerne af faste og stabile medarbejdere, der kan sikre høj produktivitet i samtidig høj kvalitet, og på denne vis begrænse byggesjusk.
- c. En u hensigtsmæssig stor andel af den samlede anlægsramme sker via tillægsbevillinger i løbet af finansåret. Udover at dette budgetmæssigt synes u hensigtsmæssigt og i manglende harmoni med princippet om at Finansloven skal udtrykke Inatsisartuts samlede prioritering, hvilket naturligvis hører under Finansudvalget, er denne form for budgettering med til at fremme de negative forhold, som omtales under pkt. b ovenfor.

Anlægsudvalget skal opfordre Finansudvalget til at indgå i en dialog med Naalakkersuisut på baggrund af ovenstående foreløbige konklusioner. Der kan uden videre identificeres store anlægsønsker og anlægsbehov i hele landet, og en generel løbende reduktion af den offentlige anlægsramme år for år grundet stigende udgifter til drifts- og ikke mindst tilskudsbevillingerne vil uundgåeligt begrænse mulighederne for at realisere disse anlægsønsker.

Anlægsudvalget er herudover bekendt med, at anlægsbranchen og brancheorganisationerne igennem flere år har udtrykt et ønske om mere stabile rammer omkring det offentlige byggeri, og ovenstående tal synes at understøtte disse synspunkter.

Der observeres generelt flere anlægsopgaver, der er udbudt i hoved- eller totalentreprise. Hvilke erfaringer har man gjort i den forbindelse om fordele og ulemper i forhold til priser?, kvalitet i leverancen?, leveringstidspunkt i forhold til aftale?, beskæftigelsen?, virksomhedernes muligheder for at optage lærlinge? Og endelig andre erfaringer?

Anlægsudvalget er bekendt med den seneste landsplanredegørelse og imødeser, hvorledes denne bliver implementeret i den prioriteringsmæssige beslutningsproces.

Hovedkonto 83.30.13 Landsdækkende institutioner

På nærværende hovedkonto er særligt foreslået afsat i alt 51,2 mio. kr. fordelt over finans- og overslagsårene til etablering af et landsdækkende handicaptræningscenter (Projekt nr. 080.40.054).

Herom anførte Anlægsudvalget senest, at:

Det fremgår af projektbeskrivelsen, at dette center skal omfatte IPIS, et genoptræningscenter og en hjælpemiddelcentral. Det fremgår videre, at centret skal placeres i Sisimiut. Om baggrunden for denne placering anføres det i projektbeskrivelsen: *"Det er endvidere valgt, at institutionen placeres i Sisimiut ud fra den betragtning, at det er gavnligt for samfundet at sprede investeringerne og kompetenceudviklingen ud i hele landet"*.

Anlægsudvalget støtter principielt op om, at de offentlige anlægsinvesteringer bør kunne omfatte alle dele af landet ud fra almene sagligheds- og behovshensyn. En beslutning om at placere det landsdækkende handicapcenter i Sisimiut forekommer dog ikke umiddelbart åbenlys. Det kan således ikke undgå at virke fordyrende for projektet, at IPIS skal flyttes til Sisimiut. Derudover er erfaringerne fra tilsvarende flytninger, f.eks. flytningen af NUKA A/S fra Nuuk til Maniitsoq eller flytningen af Polaroil A/S fra Maniitsoq til Sisimiut, at store dele af medarbejderstaben valgte at sige deres stillinger op i forbindelse med flytningerne. Dette omfattende videnstab har i begge tilfælde været til væsentlig skade for virksomhederne og medført tab, som har skullet dækkes af forbrugere og skatteydere. Derudover forekommer det åbenbart, at det vil være til fordel for et handicapcenter at ligge tæt på landshospitalet i Nuuk, hvor landets største andel af specialister, såsom fysio- og ergoterapeuter samt speciallæger må formodes at befinde sig – og ikke mindst patienter/klienter, som det hele må formodes at dreje sig om.

Anlægsudvalget skal derfor opfordre Finansudvalget til at stille skarpt på dette projekt og på placeringen af det, samt ikke mindst de meromkostninger, som den foreslåede placering vil medføre og sidst men ikke mindst de ulemper for landets handicappede, som placeringen kan tænkes at medføre. Som nævnt støtter Anlægsudvalget principielt op om geografisk spredning af de offentlige anlægsinvesteringer, men ikke hvis det medfører ulemper for handicappede eller risiko for væsentlige videnstab indenfor kerneområder, såsom hjælp til handicappede og svage personer.

Anlægsudvalget skal i stedet, såfremt målsætningen om geografisk spredning af anlægsinvesteringer skal opretholdes, anbefale, at der investeres i uddannelse, kollegier samt **økonomisk selv bærende infrastrukturprojekter, såsom vejanlæg, isolering af den offentlige boligmasse samt implementering af individuelle vand- og varmemålere.**

Anlægsudvalget er fortsat af den opfattelse.

Det er blevet bemærket af Anlægsudvalget, at hovedkontoen er steget fra 90,5 mio. kr. i overslagsårene i FL 2015 til nu 162,8 mio. kr. i overslagsårene. Dette er en ganske betydelig stigning, på godt 70 mio. kr. eller omkring 80 %.

På den baggrund vil Anlægsudvalget gerne have klarhed over, hvorledes denne stigning, i en tid hvor landskassen fattes midler, harmonerer med den gældende Gælds- og Investeringsstrategi?

Specielt ønsker Anlægsudvalget oplyst, om det er en korrekt antagelse, at der med nærværende stigning, investeres i yderligere driftsomkostninger frem for i nedbringelse af driftomkostninger, som anført og anbefalet ovenfor.

Hovedkonto 86.60.01 Sundhedsvæsenet

- a) Udvalget har bemærket, der er afsat 7,5 mio. kr. til en Konsultation i Illorsuit.
- b) Hvor mange m2 forventes denne konsultation at have?
- c) Vil der være mulighed for at billiggøre opførelsen af den planlagte konsultation?
- d) Udvalget ønsker en redegørelse for processen indtil nu
- e) Vil det være muligt at renovere en eksisterende facilitet, som vil kunne benyttes til konsultationer?
- f) Vil eksempelvis servicehuset i bygden kunne renoveres eller ombygges med henblik på indretning af konsultation?
- g) Blev dette projekt igangsat under den nuværende eller den tidligere naalakkersuisoq for sundhed?
- h) Hvor mange timer forventes konsultationen at blive anvendt årligt?
- i) Kan naalakkersuisut bekræfte, at der i perioden 2011-2014 er sket en ændring i befolkningstallet i bygden fra 103 til 70 – altså et fald på ca. 30 %?
- j) Kan naalakkersuisut bekræfte, at såfremt der investeres 7,5 mio. kr. til servicering af ca. 70 borgere, så svarer det til, at der på landsplan anvendes ca. 5,5 mia. kr.? eller ca. 1,5 gange det årlige bloktilskud fra staten?
- k) Finder Naalakkersuisut denne prioritering af midlerne solidarisk?
- l) Såfremt Naalakkersuisut finder denne prioritering solidarisk, hvor mange midler finder naalakkersuisut så, at det vil være solidarisk at afsætte til det politisk drøftede lægehus i Nuusuuq/Qinngorput, Nuuk?

Hovedkonto 87.73.12 Reinvestering i havne og kaj anlæg

- a) Udvalget har noteret sig, at der afsættes 25,2 mio. kr. i finansåret 2016 og i overslagsårene. I den forbindelse har udvalget undersøgt lidt historik og i den forbindelse bl.a. kunnet konstatere, at området gennem en længere årrække har været tildelt ganske beskedne beløb til renoveringsarbejder. Udvalget har videre bemærket, at man fra statens side tilbage i 1987 havde en årlig bevilling på 17,0 mio. kr. jfr. Folketingets 1986/1 LSF 28. Dette beløb vil fremskrevet til 2015- penge andrage ca. 31,7 mio. kr. Med andre ord er der en manko. Finder Naalakkersuisut at havne og kaj anlæg er på et tilfredsstillende niveau aktuelt og at dette har været tilfældet i hele den periode, hvor området har været hjemtaget?
- b) Kan det uddybes, hvorfor der henvises til ændringsloven, Landstingsforordning nr. 2 af 27. marts 2006 fremfor til hovedloven, Landstingsforordning nr. 4 af 29. oktober 1999?
- c) Kan Naalakkersuisut i øvrigt bekræfte, at Inatsisartutlov nr. 9 af 3. juni 2015 er vedtaget og ikraftsat?

Hovedkonto 89.71.41 Nukissiorfiit, anlægsudlån, byggemodning

- a) Det oplyses, at Nukissiorfiit redegør for anvendelsen af bevillingen en gang årligt idet det indgår i Redegørelsen om Anlægs og Renoveringsfonden. Udarbejder Nukissiorfiit også en strategi for anvendelsen af de tildelte offentlige midler?

- b) Hvor anvendes byggemodningsomkostningerne geografisk? Og hvorledes prioriteres de forskellige områder?
- c) Det ønskes videre oplyst, om det opleves, at Nukissiorfiits byggemodningsproces overhaler/overhales af de kommunale byggemodningsprocesser? Kan det eksempelvis forekomme, at områder er kloakerede, men ikke har rindende trykvand?
- d) Hvilke initiativer indtænkes i øvrigt hos Nukissiorfiit for at investere i nedbringelse af driftsomkostninger?
- e) Har Naalakkersuisut overvejet om der i forbindelse med et eventuelt kommende søkabel til Aasiaat, anlagt af TeleGreenland A/S vil kunne lægges et højspændingskabel (eventuelt højspændt jævnstrøm, ofte betegnet HVDC (*High Voltage Direct Current*)) ned i samme omgang med henblik på at skabe yderligere forsyningssikkerhed og dermed nedbringe omkostninger til nødlevværker samt generelt skabe sammenhæng i landets infrastruktur og bringe billig grøn energi ud til flere dele af landet?

Hovedkonto 89.72.11 Støttet privat boligbyggeri

- a) Hvad er status i øvrigt på den længe lovede boligreform?

Med venlig hilsen

Anders Olsen

Formand for Anlægsudvalget

INATSISARTUT

Til Finans og-Skatteudvalget
HER

Dato: 13. oktober 2015

J.nr.: 01.36.02.05-00131

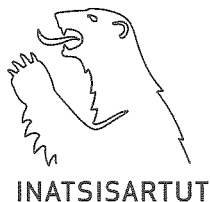
Finans og - Skatteudvalgets høring af Fagudvalg i forbindelse med finanslovsprocessen.

Indledningsvis skal Erhvervsudvalget takke for Finans- og Skatteudvalget for dets henvendelse til Erhvervsudvalget. Udvalget har gennemgået Finans- og Skatteudvalgets henvendelse og finder ikke anledning til kommentarer til de modtagne skrivelser fra Finans- og Skatteudvalget.

Erhvervsudvalget finder dog lejlighed til at henlede Finans- og Skatteudvalgets opmærksomhed på hovedkonto 64.10.27 og det forhold at bevillingen på denne hovedkonto skal anvendes til udvikling og markedsføring af storskalaprojekter, heriblandt Kvanefjeldsprojektet. Principielt set bør det vel være råstofoperatøren, der selv skal bære omkostningerne til forundersøgelser og markedsføring. Erhvervsudvalget skal på denne baggrund opfordre til at Finans- og Skatteudvalget undersøger, denne problemstilling i sit løbende arbejde med Finanslovsforslaget.

Med venlig hilsen

Aqqaluaq B. Egede
Næstformand

Finansudvalget

Dato: 19. oktober 2015

J.nr.: 01.38.01.05-00065

FFL 2016 på social og sundhedsområdet.

På opfordring fra Finans -og Skatteudvalget følger hermed en række bemærkninger fra Familie -og Sundhedsudvalget angående FFL 2016 på social- og sundhedsområdet:

Generelt

Udvalget har under møder og ved skriftlig korrespondance med Naalakkersuisoq for Sundhed og Naalakkersuisoq for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender orienteret sig om status på flere områder og samspillet med de afsatte midler i FFL 2016.

Udvalget skal understrege vigtigheden af, at sundhedsvæsenet og det sociale område ikke underlægges væsentlige økonomiske besparelser. Dette uddybes nærmere i det følgende.

Sundhedsområdet:

For sundhedsområdet ses der ikke at være rum for umiddelbare besparelser, medmindre man positivt politisk måtte beslutte, at neddrole sundhedsvæsenets ydelser. Dette er ikke tilfældet. Udvalget er bekendt med, at sundhedsvæsenet har igangsat en fornyet økonomisk undersøgelse af sundhedsvæsenet. Dette som en opfølgning på undersøgelsen fra 2010 af Deloitte. Den seneste undersøgelse bekræfter, at vi faktisk får rigtig meget sundhed for de afsatte midler sammenlignet med de øvrige nordiske lande, men på den anden side ses der ikke at være grundlag for umiddelbare besparelser. Der arbejdes imidlertid løbende for effektiviseringer og strukturtilpasninger.

Udvalget har med glæde noteret, at der på hovedkonto 20.11.70 *reserve til nye initiativer* er afsat midler til en misbrugsbehandlingsplan. Det skal understreges, at udvalget kraftigt støtter, at midlerne udmøntes til økonomisk understøttelse af misbrugsbehandlingsplanen, da det er veldokumenteret, at misbrug af blandt andet alkohol og hash har enorme menneskelige og økonomiske skadelige konsekvenser for samfundet.

Folkesundhedsprogrammet Inuuneritta II 2013-2019 kører planmæssigt. De forebyggende indsatser anser udvalget for vitale for befolkningen og for samfundsudviklingen. Udvalget har løbende fokus på, hvorvidt der er behov for justeringer i indsatserne, således at vi få knækket de meget negative kurver eksempelvis omkring selvmord, misbrug og rygning.

Omkring de forebyggende indsatser ser udvalget gerne, at de relevante departementer og styrelser i endnu højere grad end tidligere er kommunerne behjælpelig med de forebyggende indsatser, med skærpet fokus på tidlig indsats. Det vil have samfundsmæssige gevin-

ster, såfremt man fra centralt hold i endnu højere grad kunne tilbyde kommunerne en vifte af forebyggelsesprogrammer, som direkte kunne anvendes regionalt og lokalt af kommunerne. Forebyggelsesprogrammer kunne f.eks. inkludere planer for Dukkeprojektets udbredelse og opfølgning, hygiejneprojekter, projekter som man kan tage op kommunalt omkring særlige sundhedsforhold som kønssygdomme, effekter af misbrug af alkohol eller euforiserende stoffer, eller indeholde en række inspirationer til emner til forebyggelsesudvalgenes drøftelser regionalt, til afvikling af tema-dage, til inspiration til borgermøder for interesserede etc..

Det centrale i tanken er, at man kan tilbyde nogle pakker fra centralt hold, som kommunerne kan anvende, hvis de ikke har ressourcer nok, til at afdække forebyggelsesprogrammer, hvorfor de måske ikke finder anvendelse. Udvalget anser dette for en mulighed for at inspirere og hjælpe kommunerne. Dette på både social- og sundhedsområdet. Ud fra en helhedsorientering og af hensyn til sammenhængskraften i landet mellem befolkningen i kommunerne og mellem befolkningen i byer og bygder, så skal vi blive bedre til at sikre at sundhed og forebyggelse kommer ud til alle.

Sundhedsbilleder ændrer sig, og sundhedsvæsenet skal løbende tilpasse sig behovene og ikke omvendt. Vi har en demografisk udvikling med flere ældre, hvorefter vi får flere aldersrelaterede sygdomme. Vi skal eksempelvis være klar til at håndtere flere demente, og borgere med smerter og nedslidning efter et langt arbejdsliv. Dette mener udvalget også bør afspejles i kommende sektorplanlægning af byggerier, renoveringer mm. af den almennyttige boligmasse, og boliger til ældreområdet.

Socialområdet:

Familie -og Sundhedsudvalget behandler for nærværende en række forslag (reformforslag) på socialområdet, der alle har økonomiske konsekvenser for FFL 2016 og for overslagsårene.

Udvalget behandler blandt andet forslaget om alderspension (EM 2015/160), forslaget om førtidspension (EM 2015/98) og forslaget om boligsikring (EM 2015/161), der alle er omtalt om hovedkonto 20.11.51 *Effekter af reformtiltag* i FFL 2016. Udvalget er opmærksom på, at såfremt de nævnte forslag ikke vedtages i den foreliggende form, herunder udsættes, så kan det have betydelige økonomiske konsekvenser for FFL 2016 og for overslagsårene.

På det sociale område har udvalget også været meget fokuseret på de mange sociale problemer, som i bred forstand tynger og påvirker befolkningen og samfundet som helhed. Herunder finder udvalget særlig grund til at nævne børn,- og unges rettigheder i dette arbejde, samt arbejdet med børnefamilier. Der henstår et meget stort nationalt arbejde med at sikre, at børn og unges rettigheder og kår sikres.

Udvalget er i dialog med både Naalakkersuisoq for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender, kommunerne, interesseorganisationer, m.fl. for at få større viden om, hvordan vi bedre kan målrette vores ressourcer, foruden at vi skal sikre, at der er de fornødne ressourcer og indsatser tilstede.

Vigtigheden af forebyggende og tidlige indsatser:

På det sociale område har vi forsat brug for direkte indsatser og forebyggende indsatser.

I lighed med sundhedsvæsenet, så er der også på det sociale område et underskud af personalemæssige ressourcer i forhold til omfanget af påkrævede opgaver.

Som tidligere fremført, så finder udvalget, at vi forsat skal blive bedre til at balancere mellem forebyggelse og behandling. Vi skal være bedre til at målrette, effektivisere og prioritere forebyggelse, således at de skadesgenoprettende aktiviteter og indsatser forhåbentlig på sigt kan neddrøses. Dette både på social- og sundhedsområdet.

Der synes politisk at være stor forståelse for vigtigheden og betydningen af de tidlige indsatser og forebyggende tiltag. Udvalget har således med glæde erfaret, at det såkaldte dukke-projekt fastholdes og måske udbygges. Dette bakker vi fra udvalgets side op om. Udvalget har noteret sig, at der arbejdes med flere tilbud i familiecentrene - blandt andet familierådslagning. Udvalget så gerne, at man udbygger muligheden for at hele familier gives mulighed for i boenheder eller i lejligheder under tilsyn og rådgivning, at få struktureret et sundt familieliv, og på denne måde være medvirkende til at den sociale arv fremadrettet kan brydes.

Tidlige indsatser og forebyggende tiltag på både social- og sundhedsområdet giver påkrævede gevinster for de enkelte og for samfundet som helhed, under forudsætning af, at de når deres mål og tjener deres formål.

I både Naalakkersuisut og i Inatsisartut skal der efter behov være åbenhed overfor at kunne nytænke og justere strategier og indsatser. Dette særligt i de tilfælde, hvor det er åbenbart, at vi ikke når vores målsætninger, eller at problemerne er større end forudsat, og i det hele taget ikke bliver løst.

Vi skal passe på med ikke at henholde os de såkaldte systemreaktioner, hvor man som forvaltningsenhed, styrelse og anden myndighed har en iboende ulyst til at ændre, justere og nytænke i forhold til igangsatte strategier og indsatser.

Som tidligere fremført, så foreslår udvalget, at tilsynet på socialområdet optages på en ny og selvstændig hovedkonto, således at det på denne måde synliggøres og prioriteres.

Sektorplaner og fremtidens behov:

Udvalget har efterlyst sektorplaner for døgninstitutioner, ældre og handicap, idet disse stadig udestår efter landsplansredegørelse 2015. Udvalget har noteret sig, at der på ældreområdet er igangsat et forberedende arbejde mhp. at udarbejde sektorplaner, og at dette sker i tæt samarbejde med kommunerne.

Det skal også indenfor ældreomsorgen tænkes langsigtet og ske en tilpasning i forhold til den demografiske udvikling. Vi taler om de fysiske rammer, men i særdeleshed også de personalemæssige ressourcer, der ligeledes kvalitativt og kvantitativt skal tilpasses de fremtidige behov indenfor ældreomsorgen.

Udvalget har videre noteret sig, at der på døgninstitutionsområdet for børn og unge samt handicappede snarligt påbegyndes arbejdet med en sektorplan, der på kort og lang sigt skal kortlægge behovene.

Udvalget påskønner at arbejdet prioriteres, og udvalget ser frem til en orientering om resultaterne.

Aktivering af unge og et rummeligt arbejdsmarked:

Udvalget skal henstille til, at Finansudvalget og Naalakkersuisut er ekstremt opmærksomme på de samfundsmæssige gevinster ved og betydning af, at vores unge efter endt skolegang i videst mulig omfang fortsætter i uddannelsessystemet eller kommer i beskæftigelse. Udvalget ser sig ligeledes nødsaget til, at påpege en evt. sammenhæng mellem manglende tidlig indsats, manglende hjælpeforanstaltninger til børn og unge i hele landet, og frafald på uddannelser. Det bekymrer udvalget ganske meget, at så mange unge ikke får en uddannelse, og at den såkaldte "restgruppe", er så høj.

Vi har en ganske lille befolkning til at drive et ganske komplet og moderne samfund, så derfor er det vitalt, at man helt fra ungdommen sikres, at kunne tage del i udviklingen og driften af samfundet. Udvalget ønsker, at man politisk sikrer, at alle unge får en mulighed for at udvikle sig optimalt og dermed kunne bidrage til samfundsudviklingen.

Vi skal have et behovsudviklende og inkluderende arbejdsmarked, der også skal kunne rumme og håndtere de førtidspensionister, samt handicappede og udviklingshæmmede som ikke nødvendigvis er førtidspensionister, der kan have behov for at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Flex- og skånejob skal oprettes og udvikles i forhold til behovene. Mere selvforsørgelse eller egenforsørgelse fremfor passiv offentlig forsørgelse er den politiske vision.

Det skal sikres fortsat fokus på at opkvalificere personalegrupperne på både social- og sundhedsområderne, således at disse kan løfte opgaverne her og nu samt fremadrettet.

Samspilsproblematikker

Udvalget er videre meget opmærksom på samspilsproblematikker mellem flere love på det sociale område og samspillet med arbejdsmarkedet.

Det skal fastholdes, at det skal kunne betale sig af arbejde og i videst muligt omfang være selvforsørgende. Det er ikke acceptabelt, at det i flere tilfælde er mere bekvemt eller økonomisk attraktivt at være under offentlig forsørgelse fremfor i arbejde.

Naalakkersuisut og Inatsisartut har en fælles opgave for at sikre, at vi fastholder denne vision.

En sund befolkning i balance er en forudsætning for en sund samfundsudvikling, så derfor er de prioriterede midler på områderne, samt udmøntningen af disse, af afgørende betydning.

PVA

Familie og Sundhedsudvalget

Tillie Martinussen

Formand for udvalget

Kopi til:

Naalakkersuisoq for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender
og Naalakkersuisoq for Sundhed.